

Nr 299.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling; given Stockholms slott den 8 oktober 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I enlighet med hemställan av arbetsmarknadsstyrelsen föreslås sådan ändring av övergångsbestämmelserna till 1935 års lag med vissa bestämmelser om arbetsförmedling, att tillstånd att bedriva arbetsförmedling i förvärvssyfte skall kunna — för ett år i sänder — beviljas även för tid efter 1950 års ingång, dock icke längre än till den 1 januari 1955.

Förslag

till

Lag**om ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935
(nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling.**

Härigenom förordnas, med ändring av vad i övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 med vissa bestämmelser om arbetsförmedling finnes stadgat däremot stridande, att enskild person eller annan, som vid 1949 års utgång med behörigt tillstånd bedriver arbetsförmedling i förvärvssyfte, må av arbetsmarknadsstyrelsen beviljas förlängning av tillståndet i den ordning och på de villkor som angivas i nämnda övergångsbestämmelser, dock icke längre än till den 1 januari 1955.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1949.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 8 oktober 1948.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL,
VOUGT, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med t. f. ministern för utrikes ärendena, statsministern Erlander, anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, fråga angående *ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 med vissa bestämmelser om arbetsförmedling* samt anför därvid följande.

**Internationell konvention angående avgiftskrävande
arbetsförmedlingsbyråer.**

Å den internationella arbetsorganisationens konferens år 1933 antogs ett förslag till konvention (nr 34) angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer. Enligt denna konvention skola avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte vara avskaffade inom tre år från konventionens ikraftträdande för vederbörande medlemsstat (art. 2 mom. 1). Under denna tid må nya sådana byråer icke upprättas (art. 2 mom. 2 a). En redan befintlig avgiftskrävande byrå med vinstsyfte kan emellertid erhålla tillstånd av vederbörande myndighet att under vissa förutsättningar fortsätta sin verksamhet (art. 3). Härom gäller, bland annat, att byrån skall innehava ett för år meddelat tillstånd, som må förnyas efter vederbörande myndighets gottfinnande under en tidrymd ej överstigande tio år (art. 3 mom. 4 b), ävensom att byrån icke må skaffa anställning åt arbetare utomlands eller därifrån rekrytera arbetare, med mindre dess tillstånd berättigar därtill och verksamheten bedrives enligt en mellan länderna ifråga träffad överenskommelse (art. 3 mom. 4 d). Avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer utan vinstsyfte skola innehava tillstånd av vederbörande myndighet (art. 4 a) men må icke heller skaffa anställning åt arbetare utomlands eller därifrån rekrytera arbetare under andra förutsättningar än nyss nämnts (art. 4 c). Konventionen träder i kraft tolv månader efter det två medlemmars ratifikationer blivit registrerade av Nationernas förbunds generalsekreterare. Därefter träder konventionen i kraft för varje medlem tolv månader från den dag, då dess ratifikation registrerats (art. 9). Varje medlem, som ratificerat konventionen, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives generalsekreteraren för registrering. Uppsägningen träder dock icke i kraft förrän ett år efter det den registrerats hos sekretariatet (art. 11).

Översättning av originaltexten till konventionsförslaget är såsom bilaga (A) fogad till propositionen nr 83 år 1935.

Konventionen som sådan har trätt i kraft den 18 oktober 1936.

Sedan konventionen ratificerats av Sverige den 15 november 1935, har Sveriges ratifikation den 1 januari 1936 registrerats av nationernas förbunds generalsekreterare, varefter konventionen för Sverige trätt i kraft den 1 januari 1937. Förutom Sverige hava hitintills allenast fem stater, nämligen Chile, Finland, Mexiko, Spanien och Turkiet, ratificerat konventionen.

Gällande lagbestämmelser.

Gällande svensk lagstiftning på förevarande område — *lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling* (ändrad genom lagar den 12 mars 1938, nr 70, den 21 mars 1940, nr 155, den 31 augusti 1940, nr 784, samt den 30 april 1942, nr 209) — innehåller stadganden som stå i nära överensstämmelse med innehållet i nyssnämnda konvention. Lagen äger jämlikt 1 § tillämpning å all slags arbetsförmedling, som bedrivs av annan än offentlig arbetsförmedlingsanstalt eller godkänd sjuksköterskebyrå och som icke sker genom utgivande av skrift, varå tryckfrihetsförordningen är tillämplig. Enligt 2 § må arbetsförmedling icke bedrivas i förvärvssyfte. Vill någon eljest bedriva arbetsförmedling, för vilken från arbetsgivare eller arbetssökande uppbäres inskrivnings- eller förmedlingsavgift, periodiskt bidrag eller annan ersättning, skall tillstånd sökas hos arbetsmarknadsstyrelsen, som har att utöva tillsyn å lagens efterlevnad. Före den 1 januari 1948 ankom denna uppgift å socialstyrelsen.

Enligt lagens övergångsbestämmelser (fjärde stycket) kunde enskild person eller annan, som vid lagens ikraftträdande (den 1 januari 1936) i behörig ordning bedrev arbetsförmedling i förvärvssyfte, av socialstyrelsen erhålla tillstånd att fortsätta verksamheten till och med den 31 december 1939. Beträffande yrkesgrupper, som Kungl. Maj:t bestämt, äger tillsynsmyndigheten, d. v. s. numera arbetsmarknadsstyrelsen, för tiden därefter, dock för högst ett år i sänder och icke längre än till den 1 januari 1950, bevilja förlängning av tillstånd som nyss sagts samt jämväl meddela nytt tillstånd att bedriva arbetsförmedling i förvärvssyfte, dock endast för enskild person, som övertagit med vederbörligt tillstånd bedriven verksamhet, i vilken han sedan tiden före lagens ikraftträdande varit anställd. Innan tillstånd beviljas, skall tillfälle att yttra sig beredas åt arbetsgivar- och arbetarorganisationer inom den eller de yrkesgrupper förmedlingen avser. Det ankommer på tillsynsmyndigheten att bestämma skälig ersättning för förmedling, som sålunda må kunna i förvärvssyfte bedrivas efter lagens ikraftträdande. I övrigt skola lagens bestämmelser i tillämpliga delar gälla å densamma.

Genom *kungörelse den 10 februari 1939, nr 47*, hava bestämts de yrkesgrupper, beträffande vilka tillsynsmyndigheten jämlikt nyss omförmälda övergångsbestämmelser till 1935 års lag äger för tiden efter den 31 december 1939 bevilja förlängning av tillstånd att fortsätta arbetsförmedlingsverksamhet i

förvärvssyfte. Nämnda yrkesgrupper utgöras av musiker och sceniska artister samt anställningssökande i husligt arbete, hotell-, pensionat- och restaurangrörelse, sjukvård och jordbruk.

**Framställning av arbetsmarknadsstyrelsen om
ändring av övergångsbestämmelserna till 1935
års lag.**

I skrivelse den 4 mars 1948 har arbetsmarknadsstyrelsen ifrågasatt, huruvida icke i den svenska lagstiftningen kunde medgivnas en förlängning av avvecklingstiden för i förvärvssyfte drivna privata arbetsförmedlingsbyråer.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i skrivelsen erinrat om att socialstyrelsen — som då var tillsynsmyndighet för den privata arbetsförmedlingsverksamheten — i skrivelse den 19 juni 1946 till Kungl. Maj:t anfört bland annat följande.

Då enligt gällande lagstiftning all arbetsförmedling i förvärvssyfte skall upphöra den 1 januari 1950 aktualiseras frågan på vad sätt denna avveckling skall ske. Visserligen har i lagstiftningen, vilken tillkom år 1935, stadgats en relativt lång avvecklingstid för de personer, vilka ha sin utkomst av sådan verksamhet. Trots detta torde de dock icke utan vidare av samhället kunna lämnas åt sitt öde, sedan deras möjligheter att förskaffa sig inkomster genom arbetsförmedling bortfallit. Styrelsen, som ämnar framdeles upptaga denna fråga till särskild behandling, vill i detta sammanhang endast i korthet nämna de linjer, efter vilka en lösning av densamma kan tänkas. Antingen bör Sverige med hänsyn till det ringa antal länder, som biträtt ovan nämnda konvention, genom vederbörlig uppsägning frigöra sig från därigenom åtagna förpliktelser eller också försöka få konventionen ändrad därhän att nu verk samma arbetsförmedlingsbyråer tillåtas fortsätta rörelsen, så länge den kan bedrivas av nuvarande innehavare samt därefter ändra här ifrågavarande lagbestämmelse. Vill man icke beträda någon av dessa vägar, torde andra medel till att bispringa dessa personer böra övervägas. Eftersom ifrågavarande verksamhet främst kommer att överföras till den offentliga arbetsförmedlingen synes det naturligt, att de nuvarande tillståndsinnehavarna i den mån det är möjligt beredas tillfälle att erhålla anställning inom denna förmedling. Endast om tillståndsinnehavarens ålder eller andra omständigheter skulle lägga hinder i vägen härför, synes någon form av avvecklingsersättning böra utgå.

Nu nämnda inplacering i den offentliga arbetsförmedlingen synes lämpligen kunna ske under loppet av de närmaste åren, i all synnerhet som denna tid sammanfaller med en kraftig utbyggnad av den offentliga förmedlingsapparaten. Särskilt inom den offentliga artist- och musikerförmedling, som är under uppbyggnad, böra föreliggande goda möjligheter att upptaga de personer, som nu med socialstyrelsens tillstånd i förvärvssyfte bedriva musiker- och artistförmedling, givetvis under förutsättning att de äro villiga att antaga anställning inom den offentliga förmedlingen och ej uppnått för hög ålder. Det förtjänar anmärkas, att tidigare ha en del personer, som bedrivit arbetsförmedling i förvärvssyfte, antagits till tjänstemän i den offentliga förmedlingen, varigenom deras egen förmedlingsverksamhet kunnat nedläggas.

Arbetsmarknadsstyrelsen har härefter anfört, att någon uppsägning av konventionen från svensk sida icke skett, i följd varav en ny tioårsperiod börjat

löpa. För närvarande vore 50 förmedlare av nu ifrågavarande kategori inregistrerade hos styrelsen. Av dessa hade emellertid två numera anställning vid den offentliga arbetsförmedlingen och en hade erhållit anställning vid privat förmedling utan vinstsyfte, varför dessas tillstånd tills vidare ej nyttjades. En av förmedlarna dreve rörelsen i aktiebolagsform. Flertalet av förmedlarna hade uppnått tämligen hög ålder, varierande mellan 60 och 84 år; den yngsta förmedlaren vore 47 år. Ett stort antal förmedlare hade redovisat allenast ett fåtal tillsatta platser nästföljande år, varierande mellan 2 och 300. Endast i ett fåtal fall hade antalet tillsatta platser uppgått till ett och annat tusental.

Beträffande de spörsmål, som uppkomme vid avvecklingen av den avgiftskrävande privata arbetsförmedlingen, har arbetsmarknadsstyrelsen anfört, att styrelsen i likhet med socialstyrelsen funne skäligt, att åtgärder vidtoges för att i görligaste mån mildra övergångens verkningar. Socialstyrelsens förslag att de nuvarande innehavarna skulle beredas anställning i den offentliga arbetsförmedlingen torde med hänsyn till tillståndsinnehavarnas ålder icke kunna förverkligas i större utsträckning än som redan skett. Förslaget att tilldela de kvarvarande förmedlarna avvecklingsersättning torde med hänsyn till den långa avvecklingstiden rimligtvis endast kunna genomföras i särskilt ömmande fall. Uppsägning av konventionen kunde numera icke ske förrän avsevärd tid efter den bestämda avvecklingstiden. Arbetsmarknadsstyrelsen ville för sin del ifrågasätta, huruvida icke i den svenska lagstiftningen kunde medgivas en ytterligare förlängning av avvecklingstiden. Flertalet tillstånd torde med hänsyn till innehavarnas ålder upphöra under de närmaste åren. Rätten att bevilja nytt tillstånd till enskild person, som övertagit med vederbörligt tillstånd bedriven verksamhet, i vilken han sedan tiden före lagens ikraftträdande varit anställd (1940 års lagändring), borde upphöra. En noggrann prövning borde föregå medgivandet av förlängning för tiden efter 1949 och förlängt tillstånd medgivas endast i ömmande fall. Härvid borde givetvis hänsyn tagas till den numera utgående förhöjda folkpensionen.

Arbetsmarknadsstyrelsen har slutligen förklarat, att en lagändring av ifrågavarande innebörd icke torde strida mot principerna för 1933 års konvention. Med hänsyn till den ringa anslutningen syntes man vara berättigad utgå från att flertalet stater ansett konventionens bestämmelser alltför rigorösa. Styrelsen har vidare erinrat, att förslag till revision av konventionen komme att behandlas vid internationella arbetskonferensens trettioförsta sammanträde i San Francisco innevarande år samt att i detta förslag upptagits bestämmelse att avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte skulle vara avskaffade inom en begränsad tidsperiod, som bestämdes av vederbörande myndighet, en bestämmelse som avsåges skola ersätta den nuvarande föreskriften om en tidsperiod av tre år innan förbudet träder i kraft. Därest statsmakterna godkände styrelsens förslag till förlängning av avvecklingstiden syntes meddelande om den svenska ståndpunkten böra i särskild ordning meddelas internationella arbetsorganisationen.

Yttranden över arbetsmarknadsstyrelsens framställning.

Över arbetsmarknadsstyrelsens skrivelse ha efter remiss yttranden avgivits av socialstyrelsen, medicinalstyrelsen, delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet, yrkeskvinnors samarbetsförbund, hembiträdesföreningarnas centralkommitté, Folkets parkers centralorganisation, svenska musikerförbundet och svensk sjuksköterskeförening, varjämte tillfälle att avgiva yttrande beretts Sveriges arbetsgivareförening för hotell och restauranger samt Sveriges hotell- och restaurangpersonals förbund.

Socialstyrelsen har tillstyrkt det av arbetsmarknadsstyrelsen väckta förslaget under åberopande av att detta i stort sett tillgodosåge socialstyrelsens tidigare uttalade uppfattning att de personer, vilka ha sin utkomst av privat arbetsförmedlingsverksamhet, icke utan vidare kunde lämnas åt sitt öde. Då Sverige icke ensidigt kunde frigöra sig från sina förpliktelser enligt konventionen, måste en förutsättning för förslagets genomförande vara, att det revisionsförslag, som skulle behandlas på internationella arbetskonferensens sammanträde innevarande år, bleve antaget.

Medicinalstyrelsen har förklarat, att det ur flera synpunkter vore betydelsefullt att arbetsförmedlingsverksamheten för sjukvårdspersonal bedreves under noggrann kontroll från det allmännas sida. Styrelsen ansåge det därför önskvärt att den privata, affärsmässiga arbetsförmedling, som alltjämt i viss utsträckning bedreves på detta område, upphörde så snart ske kunde. Behovet av platsförmedling kunde tillgodoses av de godkända sjuksköterskebyråerna och den offentliga arbetsförmedlingen. Om hänsynen till de enskilda yrkesutövarna kunde anses kräva det, ville medicinalstyrelsen dock ej motsätta sig sådan ändring av övergångsbestämmelserna till nu gällande lagstiftning att möjlighet bereddtes arbetsmarknadsstyrelsen att under de skärpta förutsättningar som föreslagits bevilja fortsatt förlängning av tillstånd att i förvärvssyfte bedriva arbetsförmedling. *Svensk sjuksköterskeförening* har förklarat sig instämma i de åtgärder som vidtagits för att avskaffa privat arbetsförmedling med vinstsyfte därigenom att Sverige ratificerat 1933 års konvention. Föreningen tillstyrkte även det förslag till revision av konventionen, som skulle behandlas av internationella arbetskonferensen, då därigenom avvecklingen av existerande privata arbetsförmedlingsbyråer kunde ske på ett mindre rigoröst sätt. Arbetsmarknadsstyrelsens här ifrågavarande förslag tillstyrkes alltså av föreningen.

Yrkeskvinnors samarbetsförbund har uttalat såsom sin mening, att Sverige borde hålla fast vid den princip om avveckling av privat arbetsförmedling med vinstsyfte, som överensstämde med 1933 års konvention, men att en uppjukning av övergångsbestämmelserna i av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagen riktning syntes rimlig. Ej heller *hembiträdesföreningarnas centralkommitté* har velat motsätta sig arbetsmarknadsstyrelsens förslag. Centralkommittén har anfört, att med den utveckling som den offentliga arbetsförmedlingen undergått de senaste åren hade de största förutsättningar att nöjaktigt betjäna allmänheten, och privatintressen på området borde ej upp-

muntras. En förlängning av avvecklingstiden torde dock icke medföra något större inkräktande på den offentliga förmedlingens verksamhet, enär innehavarna av de privata förmedlingarna i regel hade uppnått så hög ålder, att deras aktivitet vore i avtagande. En förlängning av deras förmedlingstillstånd vore sannolikt i de flesta fall att föredraga framför alternativet anställning inom den offentliga förmedlingen.

Svenska musikerförbundet har anfört följande.

Svenska musikerförbundet bildades år 1907 och några år senare upprättades musikförmedlingar i Stockholm, Göteborg och Malmö som motvikt till de i förvärvssyfte bedrivna privata förmedlingarna. Senare utbyggdes vår förmedling att omfatta jämväl artister. Under årens lopp har förbundet upprättat förmedlingar inom så gott som varje avdelning och utgör antalet förmedlingar nu 107. Dessa förmedlingar ha tillkommit i medlemsvårdande syfte. Sålunda äro de anställda förmedlingsföreståndarna medlemmarna behjälpliga att vid anfordran från arbetsgivare upprätta kontrakt.

Sedan år 1943 har den offentliga arbetsförmedlingen bedrivit förmedling av musiker och artister, varför viss del av vår förmedlingsverksamhet har överförts dit.

I stort sett har denna förmedlingsverksamhet fungerat tillfredsställande, varför någon privat förmedlingsverksamhet icke är behövlig eller kan anses befogad, evad det avser förmedling av musiker och artister inom landet. Där emot förefinnes brister i fråga om nordisk och internationell förmedling. I vårt grannland Danmark finnes många impressarier och konsertbyråer, som i stor utsträckning förmedlar artister och musiker till Sverige och övriga länder. Sålunda har ett stort antal utländska artister och musiker genom dansk förmedling placerats här i Sverige, då endast ett ringa fåtal av motsvarande svensk arbetskraft erbjudits arbete i Danmark eller i något annat land. Det är oss därför angeläget framhålla, att kontakten på den internationella arbetsmarknaden icke är tillfredsställande ordnad. Musiker och artister äro beroende av en internationell förmedlingsverksamhet, varför den offentliga arbetsförmedlingen bör givas möjlighet att effektivisera denna del av sin verksamhet för att icke bliva distanserad av de danska impressarierna och konsertbyråerna. Skulle den offentliga arbetsförmedlingen icke få möjligheter att utvidga sin verksamhet att omfatta även utlandet anse vi, att sådant tillstånd bör beviljas åt privata förmedlare, som äro kvalificerade för ifrågasättande arbete.

Förbundet har härefter anfört att av de musiker- och artistförmedlingar, som för närvarande vore inregistrerade, endast ett ringa fåtal torde bedriva förmedling i större omfattning. Avvecklingen av denna gren av förmedlingsverksamheten torde därför icke utgöra något problem. Utöver vad som framginge av det anförda hade förbundet intet att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens förslag om avveckling av den privat bedrivna förmedlingsverksamheten.

Folkets parkers centralorganisation har beträffande artistbranschen anfört, att de förmedlare som ännu utövade sin verksamhet inom denna bransch samtliga torde genom mångårigt arbete besitta mycket stor erfarenhet och ha den speciella kännedom som erfordrades på gebitet. Artistförmedlingen torde mer än någon annan bransch erfordra kompetens för bedömning av de

kvalifikationer, som vederbörande arbetssökande utgäve sig besitta. Denna kompetens erhöles icke utan mångårigt arbete och studier av de skilda utövarnas kapacitet och lämplighet. Den offentliga arbetsförmedlingen hade inom artistbranschen ännu icke erhållit stadga och dess tjänstemän torde ännu icke besitta de kunskaper som vore erforderliga för att kunna bedriva denna förmedling i full omfattning. Det vore därför även ur denna synpunkt angeläget att de privata förmedlarna erhöles möjligheter att fortsätta sin verksamhet efter 1949 års utgång. Organisationen tillstyrkte en förlängning av avvecklingstiden med tre år.

I anslutning härtill har centralorganisationen anfört att det vore önskvärt att under denna tidsperiod förmedlingsverksamheten inom artistbranschen ägnades speciell uppmärksamhet, framför allt i syfte att skapa ett nordiskt samarbete och begränsa de utländska artistförmedlarnas och artistimpresariernas verksamhet inom vårt land. Om arbetsförmedlingen inom artistbranschen helt skulle bygga på den offentliga arbetsförmedlingen och organisationsförmedlingar, måste de utländska artistagenternas verksamhet kontrolleras på ett helt annat sätt än vad nu vore fallet.

Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet har i sitt yttrande lämnat följande redogörelse för behandlingen av förslaget till en revision av 1933 års konvention.

Frågan om en revision av 1933 års konvention angående avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer väcktes på sin tid från svensk sida. Anledningen var närmast den att enligt konventionen förmedling av anställning utomlands eller rekrytering av arbetstagare från utlandet krävde förefintligheten av överenskommelse med respektive främmande makt. För Sveriges del hade dessa bestämmelser icke kunnat efterföljas, då — bland annat med hänsyn till att endast ett fåtal stater ratificerat konventionen — dylika överenskommelser icke kunnat åvägbringas. I följd härav såg sig Sverige nödsakat att ändra sin lagstiftning på området, så att möjligheter till internationell arbetsförmedling skapades. Lagändringarna avsågo dock endast musiker- och artistbranschen.

På grund av krigets mellankomst blev den av Sverige väckta revisionsfrågan icke föremål för behandling förrän i samband därmed att å dagordningen för internationella arbetskonferensens trettionde sammanträde år 1947 upptogs frågan om arbetsförmedlingens organisation. Sedan flertalet medlemsstater tillstyrkt att frågan om en revision av 1933 års konvention upptogs å nämnda sammanträde, upprättade internationella arbetsbyrån till nämnda sammanträde ett revisionsförslag, som avsåg att tillgodose de svenska revisionskraven. Byrån föreslog därjämte en uppmjukning av den grundläggande artikeln i konventionen (art. 2). Enligt denna artikel i dess gällande lydelse skola avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer i förvärvssyfte vara avskaffade inom tre år efter konventionens ikraftträdande för en medlemsstat. Byrån föreslog att denna bestämmelse skulle utbytas mot föreskrift att i varje särskilt fall vederbörande statliga myndighet skulle äga bestämma den tidrymd, inom vilken dylika byråer skulle vara avskaffade.

På grundval av byråns revisionsförslag beslöt internationella arbetskonferensen vid förenämnda sammanträde att upptaga revisionsfrågan å dagordningen för nästa sammanträde. Till detta förelåg jämväl från byråns styrelse en tioårsrapport rörande tillämpningen av konventionen ävensom däröver in-

komna yttranden. Åtskilliga framställningar hade gjorts i anslutning till rapporten; bland annat hade Förenta staternas regering rekommenderat, att principen om avskaffande av i vinstsyfte bedrivna privata arbetsförmedlingsbyråer skulle övergivas och konventionen i stället endast avse tillsyn och reglering av avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer.

Vid kommittébehandlingen av frågan å konferensen upptogs sistnämnda förslag till diskussion och ett förslag till ändring av byråns revisionsförslag antogs med knapp majoritet. När sedermera omröstning inom kommittén verkställdes angående revision av konventionen i enlighet med det sålunda föreliggande ändringsförslaget, blev emellertid utgången den, att revisionsförslaget förkastades. Eftersom konventionen sålunda kvarstode oförändrad, föreslog kommittén att konferensen skulle ånyo upptaga frågan vid nästa sammanträde. Detta förslag antogs enhälligt av konferensen. Hela frågan om revision av konventionen står alltså öppen till år 1949.

Delegationen har i anslutning till denna redogörelse anført, att kravet på en revision av konventionen vunnit allmän anslutning. Därest revisionsförfarandet icke skulle komma att resultera i beslut i av Sverige önskad riktning, ansåge sig delegationen ändock i betraktande av samtliga föreliggande omständigheter böra i princip tillstyrka att avvecklingstiden för den i förvärvssyfte bedrivna privata arbetsförmedlingen förlängdes. Delegationen förutsatte, att lagändringen komme att träda i kraft å dag, som Kungl. Maj:t bestämde. Enär det antydda förfaringssättet komme att innebära ett avsteg från den av Sverige ratificerade konventionens formella bestämmelser, syntes meddelande om den vidtagna åtgärden böra tillställas Internationella arbetsbyrå.

Departementschefen.

1935 års lagstiftning om privata avgiftskrävande arbetsförmedlingsbyråer innebär att i vinstsyfte bedrivna dylika byråer skola vara helt avskaffade vid 1950 års ingång. Den avvecklingsperiod som sålunda medgivits närmar sig nu sitt slut. Av arbetsmarknadsstyrelsens skrivelse framgår emellertid att det allttjämt finnes kvar en del i förvärvssyfte drivna arbetsförmedlingsbyråer, och ståndpunkt måste därför tagas till frågan i vad mån särskilda åtgärder böra vidtagas för att mildra verkningarna av avvecklingen.

Enligt vad arbetsmarknadsstyrelsen upplyst har flertalet av de förmedlare varom här är fråga numera nått hög ålder. Styrelsen har funnit det osannolikt, att de skulle kunna i större utsträckning än som redan skett beredas anställning i den offentliga arbetsförmedlingen. Vidare har styrelsen ansett att det med hänsyn till den långa avvecklingstiden endast i särskilt ömmande fall kunde ifrågakomma att bereda dem avvecklingsersättning. Vad angår sistnämnda spörsmål må erinras att jag vid tillkomsten av 1935 års lag framhöll, att någon skyldighet för staten att utgiva ersättning till dem som drabbades av förbudsbestämmelserna icke torde föreligga. Principiella skäl synas mig också tala mot en sådan lösning av frågan.

Billighetsskäl tala emellertid för att personer, vilka med samhällets gillande under en lång följd av år haft sin utkomst av arbetsförmedlingsverksamhet,

icke utan vidare berövas möjligheten att utnyttja sina kunskaper och sin förmåga på detta område. I likhet med arbetsmarknadsstyrelsen finner jag det därför rimligt att möjlighet öppnas till förlängning av den i övergångsbestämmelserna till 1935 års lag stadgade avvecklingstiden. Någon erinran häremot har ej gjorts i remissyttrandena. Huruvida förlängt tillstånd skall, såsom arbetsmarknadsstyrelsen tänkt sig, begränsas till ömmande fall synes tveksamt. Då det rör sig om ett ringa antal privata arbetsförmedlare torde en behovsprövning i detta sammanhang knappast vara påkallad. Behörig hänsyn synes också böra tagas till att den offentliga arbetsförmedlingen på vissa områden måhända ännu icke kan anses vara fullt tillfredsställande utbyggd. Särskilt i fråga om sceniska artister synes alltjämt ett behov föreligga av en privat arbetsförmedlingsverksamhet.

En framflyttning av tidpunkten för de i vinstsyfte bedrivna privata arbetsförmedlingsbyråernas upphörande kommer i strid med den inledningsvis omnämnda konventionen i ämnet av år 1933. Den redogörelse för frågan om en revision av denna konvention, som lämnats i det av delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet avgivna yttrandet, synes emellertid ge vid handen, att konventionen vid 1949 års sammanträde med internationella arbetskonferensen torde komma att revideras i uppmjukande riktning. Givetvis bör man från svensk sida icke underlåta att framföra sådana förslag till revision, att den nu ifrågasatta förlängningen av avvecklingsperioden blir förenlig med konventionen. Det är min avsikt att föranstalta om att yrkanden i sådan riktning framföras till Internationella arbetsbyrån. I likhet med delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet finner jag vid angivna förhållanden en lagändring, som innebär en förlängning av avvecklingsperioden för i vinstsyfte bedrivna privata arbetsförmedlingsbyråer, kunna genomföras redan nu. Utsträckningen synes mig lämpligen böra avse tiden till den 1 januari 1955. Meddelande om en sådan avvikelse från konventionen bör självfallet, såsom delegationen anfört, tillställas Internationella arbetsbyrån.

Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet har ifrågasatt, att den ändring av övergångsbestämmelserna till 1935 års lagstiftning, som ett ytterligare anstånd med avvecklingen av privata arbetsförmedlingsbyråer med vinstsyfte nödvändiggör, skulle träda i kraft först den dag Konungen bestämmer. Anledningen till detta uttalande synes vara den att Kungl. Maj:t därigenom skulle kunna avvakta resultatet av de förhandlingar om revision av 1933 års konvention, som komma att äga rum vid arbetskonferensens sammanträde sommaren 1949. Emellertid torde det vara önskvärt, att de personer, som äsyftas med lagändringen, snarast erhålla besked om hur framtiden kan komma att gestalta sig för dem i här ifrågavarande hänseende. Jag finner därför anledning saknas att uppskjuta lagändringens ikraftträdande på sätt delegationen ifrågasatt utan föreslår att densamma får träda i kraft den 1 januari 1949. Enligt min uppfattning bör — även om mot förmodan en revision av konventionen icke skulle leda till att denna kommer att med-

giva en sådan förlängd avvecklingsperiod som här föreslås — en så ringa avvikelse från konventionens bestämmelser som den varom här är fråga kunna anses försvarlig.

I enlighet med det anförda har inom socialdepartementet upprättats förslag till *lag om ändring av övergångsbestämmelserna till lagen den 18 april 1935 (nr 113) med vissa bestämmelser om arbetsförmedling* och jag hemställer att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga detta lagförslag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Lars Lemne.